

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní bakalářské zkoušce.

DIPLOMANT: **ERBES Petr**

Obor: režie-dramaturgie ALD

Oponent diplomové práce: prof. MgA. Karel Makonj

Bakalářská práce P. Erbese **Hrací plocha jako zdroj divadla** se zabývá aktivizací diváka a „rozpuštěním hranice mezi autorem a recipientem“ (Abstrakt), přičemž hned v Úvodu práce se její autor ptá: „Jedná se čistě o aktivizaci fyzickou, nebo lze za aktivizaci považovat jen podnícení k mentální aktivitě?“ (str. 1) Od začátku práce je zřejmé, že P. Erbes nevyhledává aktivizaci divákem spíše manipulující, ale právě onu mentální: „Důležitým kritériem výběru pro mne byla svoboda diváka, nízká hranice vynucenosti akce nebo snaha šokovat.“ (str. 1)

Přes teorii zrcadlových neuronů hledá aktivizaci diváka při čtení textu, například exercicií sv. Ignáce z Loyoly, básní-návodů L. Nováka v jeho Receptáři básní a dopisů M. Knížáka, poesie Y. Ono či H. C. Artmanna, aby pak přešel k divákovi, hrajícímu postavu v rekonstrukcích historických událostí až k divákovi, existujícímu v projektech pouze sám za sebe, aby pak zařadil do vznikajících kontextů i svou vlastní tvorbu vzniklou během bakalářského studia.

Nyní mi v této souvislosti dovoluji několik obecnějších poznámek. První se týká vztahu mezi režii a dramaturgií, dvou oborů tohoto bakalářského studia. Na několika místech práce Erbes zdůrazňuje, že v projektu nebyla zřejmá přítomnost jediného režiséra (personalizace režijní složky) – str. 38, a to v kladném smyslu, zatímco přítomnost dramaturgie jako „funkce zkoumající vztahy: vztahy mezi složkami díla, vztahy mezi motivy, vztahy mezi postavami“ (str. 36) vnímá vlastně vždy jako přítomnou a funkční, souvisí to obecně s konceptuálním charakterem současné tvorby? A přijde mu funkce režiséra, zvláště personalisticky obsazená, jako příliš direktivní jak vůči divákovi, tak i spoluvůrcům? Právě P. Erbese, zřetelně preferujícího jednotný „herní“ prostor, a který vnímá rozdělení divadla na jeviště a hlediště jako základní metaforu zastupitelské demokracie (str. 15), což bylo – dle mého soudu – v inscenaci Zítra si povíme zcela funkční. Ptám se i s ohledem na jím zvolený obor mgr. studia?

Druhá otázka je ještě obecnější – víme všichni, že zastupitelská demokracie není samospasitelná a že nějaké formy demokracie přímé by společnosti jen prospěly, přesto proklamací o době, kdy všichni budou básníky, jsme v minulém století zažili dost a dost, tato otázka se však vrací i v této práci poukazem na Rolanda Barthesa: „Zrození čtenáře musí být zapláceno smrtí Autora.“ (str. 40) A P. Erbes se sám ptá, aniž by si odpověděl: „Znamená ale smrt Autora zrození autora nebo zrození konzumenta ze smrti autorství?“ Prosil bych jeho odpověď na tuto závažnou otázku – zvláště v oblasti

divadelního umění s jeho „zde a teď“ a vespolném vnímání jeviště hledištěm, o kterém však Jacques Ranciére v Emancipovaném divákovi píše, že nejde jen o pouhou přítomnost v jednom prostoru, že totiž nelze divadlo vnímat jinak než společně s druhými, ale přímo o „sdílenou rovnost inteligencí, o kapacitu anonymních lidí, která dělá všechny navzájem si rovné“ (str. 41). Opravdu to znamená, že jen ve smrti a v divadle jsme si všichni rovni? To je důležitá otázka i pro dramaturgii, totiž i pro její kladení stop, nikoli pastí v díle.

A souvisí i s dvěma uvedenými projekty P. Erbese, a sice Drobyty nebeského chleba a Projekce filmu: Večírek (a kol.), ve svých dramaturgických východiscích odlišnými, v Drobtech inspirace něčím nevšedním (barokem), v Projekci inspirace autentickou „všedností“ zde a teď. Osobně bych preferoval asi onu všednost, ale zajímá mne právě její strukturace, aby nezůstala jen všedností a aby co nejvíce diváků se mohlo stát básníky a Autory, nikoli jen konzumenty? Víím, že jde o jemné změny optiky a vnímání, ale nedá mi než se zeptat, proč byla produkce ukončena příchodem skupiny opilců, zda jejich nepatřičnost v zamýšlené (a realizované) poetice nešlo nějak využít a usměrnit? Možná by i pak rychle vystřízlivěli...

Práce P. Erbese je velmi podnětná a inspirativní a samozřejmě ji doporučuji k obhajobě, na těch několik chybných shod podmětu s přísudkem bych ani neupozorňoval, to lze při novém přečtení snadno opravit.

Bakalářskou diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace A, B, C, D, E, F (bude doplněn v průběhu obhajoby):

Datum: 12.6.2017

prof. Karel Makonj

.....

p o d p i s